

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.

Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din cauza sântelor sêrbători: „Trei ierarchi” și „Întêmpinarea Domnului,” Nr. procsim va apăre Joi în 5/17 Februarie.

Sibiiu, 28 Ianuarie.

În nr-ii 113 și 114 ai „Telegrafului Român” din anul trecut în articoli începători am accentuat trebuința de a-ne interesa mai mult de culegerea și adunarea obiectelor și a datelor de interes istoric. Atunci am promis a me ocupa într-un tractat separat de modalitatea, cum se se ajungă scopul indigitat.

Încă atunci am atins, că ideea aceasta nu este ceva nou la noi, căci și alții s’au ocupat de ea; am spus însă tot deodată, care este părerea mea asupra cauzei, pentru care impulsurile date în această direcțiune au rămas fără urmări mai însemnate.

Deși s’au aflat bărbați, cari se ia inițiativa și ocaziuni, când s’a făcut propunerea pentru adunarea anticităților naționale, totuși fiind-că lucrarea n’a fost urmărită cu care-va plan și sistem, ne aflăm în privința aceasta aproape acolo, unde am fost mai înainte.

Singur îmbetrînitul literat român Ven. domn preposit Timoteiu Cipariu a dat o direcțiune practică lucrării acesteia. Dênsul încă de timpuriu a cuprins valoarea și însemnătatea documentelor limbistice și istorice pentru români și ca o albină a început a aduna documentele, ce le-a aflat în țară și le-a adus la lumină pentru lumea literară, exploatându-le însuși în sens literar pe cât au iertat împrejurările. Serviriile sale pe acest teren sunt destul de însemnate și posteritatea va fi pururea cu deplină recunoscîntă pentru ostenelele sale.

Ce a făcut Dl Cipariu se poate privi numai ca un început, care face trebuință a se continua. Încă sunt multe scrisori vechi, diplome, ce privesc familiile românesce, apoi manuscrise și cărți vechi aruncate ici colea, pe care mai mult întemplantarea le-a conservat decât îngrijirea oamenilor.

De cele multe pierdute nu mai vorbim, ci ne mărginim a susține, că tot mai sunt destule de adunat — și acum este oara a unsprezecea, ca se ne punem la lucru.

Condus de aceste convingeri, încă cu ani înna-nte m’a preocupat problema aceasta și de și stăru-înțele mele private sunt încoronate de unele succese, totuși aceasta nu este muncă de unul, de doi, ci este o lucrare destul de însemnată pentru a-ne angaja la

ea mai mulți, sau mai bine ȳis, toți românii inteli- genți. Deci scrierea aceasta a mea este totdeodată un apel îndreptat la inteligența română și în spe- cial la frații preoți și învățatori, cari sunt rugați a conlucra la scopul din cestiune.

Studiind modalitatea, cum se se țină în curent cestiunea aceasta, am venit la convingerea, că presa este mijlocul cel mai corespundător spre aceasta. Eram decis a deschide o foaie specială pentru scoa- terea la iveală a scrierilor vechi, ce s’ar afla; însă eară mai în urmă am ajuns la convingerea, că ace- lași scop se ajunge pe o cale mai ușoară, dacă vom afla loc pentru atari documente în ȳiarele, care există. Adevărat, că pentru ceice ar voi se folosească acele documente pentru studii istoriografice și limbistice, mai ușor ar fi se le aibă la un loc, în o foaie specială, dară la aceasta putem încă veni îndată, ce vom vedé făcut un început bun și vom vedé un zel și o căl- dură pentru ideea dată.

Am ȳis, că presa este mijlocul ce duce la scop. Eată pentru ce? prin publicarea scrisorilor și docu- mentelor vechi, lucrarea se ține de o parte într-o continuitate și susține un interes viu între cei ce posed un simț bun pentru astfelu de obiecte, eară de altă parte documentele și scrierile aflate nu se depun simplu în cazul cel mai bnn în vre-un arhiv sau bibliotecă, unde au se zacă vre-un secul, până când eară din întemplantare vor ajunge pe mâna vre-unui specialist, care se le scie apreția; ci ele se fac de- odată cunoscute publicului cărturariu, care după de- sebitele daruri ale minții și după ingeniositatea sa, va afla în ele una sau alta și va trage din ele fo- losul, ce se poate trage din atari documente. În Sibiiu avem „Telegraful Român” care totdeauna a avut deschise coloanele sale pentru lucrări de interes lite- rar; dară mai avem și foaia asociațiunei „Tran- silvania” care anume este chemată a face servițe în această specialitate.

Un început de publicațiuni de aceasta specie facem cu numêrul de astăȳi în Foișoara acestui ȳiar. Se vor publica scrieri și documente în ordinea de timp, în care ne vor veni la mână; despre un sistem dară sau aranjare a lor nu poate fi vorbă; nici că se poate aceasta, pe câtă vreme nu le avem toate. Lucrarea intenționată se va mărgini dară a aduna și face cu- noscut materialul ca atare; a altora lucrare va fi apoi a folosi acest material. Ce se va putea face de odată cu publicarea, vor fi numai anumite obser- vări, ca și întrecăt despre unele sau altele, ear mai ales despre împrejurările din afară, unde un docu- ment sau altul s’a aflat sau se poate afla și vedé.

Sê nu aștepte însă nimenea, ca deodată dela în- ceput se surprindem lumea cu lucruri mari. Între

cele ce se vor publica pot fi lucrări, cari pentru unii pot avea, eară pentru alții nu pot avea interes.

Ba ici colea se pot strecura și lucruri, cari aflând o aprețiere greșită în deobșce se nu aibă însemnătatea, ce li-se dă. Între mai multe date, ce se vor scoate la iveală, este de ajuns ca unul, se aibă valoarea, care se remunereze osteneala, întocmai ca un mărgăritariu aflat în masa de nășip.

Avênd acestea în vedere, rog pe frații preoți și învățatori se nu pregete a-mi face cunoscut ori ce scriere vechie, sau document istoric, eventual a mi-l comunica pentru a face usul cuvenit de el.

Între acelea nu înțelegem numai documente — scrise în toată forma, pe diplome de pergament, ci și alte, care la părere se arată cu puțin interes precum: notițe familiare vechi pe cărți, pe obiecte, eară mai ales manuscrise vechi. Între lucrările, ce cad aici sunt și tradițiunile, ce se conservează în popor despre mănăstiri vechi din țeară, cari au încetat în de- cursul timpului și despre alte evenimente locale sau generale.

Ostenelele puse și serviciile, ce ni s’ar face pe acest teren, me ofer a le remunera după putință, fie în bani gata fie, în dare gratuită a ȳiariului „Tele- graful Român.” Intențiunea merge și mai departe: pe lângă scoaterea la iveală a documentelor inten- ționez a se aduce în siguranță acelea.

Bibliotecile noastre câte le avem și câte se vor mai înființa sunt locul cel mai corespundător pentru conservarea sigură a lor. După ce se va face usul cuvenit de documentele aflate pe calea publicității le voiu pregăti calea, ca aceste documente după natura lor se ajungă într’una din bibliotecile noastre. În Sibiiu avem biblioteca arhiepiscopiei, pentru care s’a făcut și până acum apel din partea consistoriului la publicul român. Tot aici este biblioteca asocia- ȳiuni Transilvaniei.

Conform acestei recerînțe a timpului mergem un pas mai departe și cu apelul nostru, când rugăm pe toți nu numai a ne face cunoscut, ceea ce posed sau au vȳdut la alții ca obiecte de interes istoric, dară a ne înlesni procurarea lor pentru vre-una din bibliote- cile noastre fie prin donare sau chiar cumpărare.

Încređut în bunăvoința onoratului public român de carte și pătruns de însemnătatea scopului atins, am scris acestea în așteptarea și a unui bun re- sultat, care de sigur nu va lipsi pre lângă o con- lucrare a mai multora.

Dr. Ilarion Pușcariu,
archimandrit.

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istorie. *)

Condus de ideea a afla și aduna scrisori și cărți vechi, de pe unde se mai păstrează am întreprins în vara anilor 1884 și 1885 o călătorie prin comunele de pe sub munții Făgărașului, începînd dela Por- cești și Avrig până la Poiana Mêrului. În aceasta călătorie nu m’am înșelat în așteptările mele, pentru că ostenelele mele au fost destul de remunerate prin succesele avute. Așa mai în toate comunele cu de- sebite la acelea în apropierea cărora au existat oare- când mănăstiri, am aflat cărțile bisericeșci cele mai vechi, cari au eșit mai întăiu sub tipariu în limba română. Mai multe din acestea mi-am procurat, parte prin donațiune, parte prin cumpărare. Despre aceste cărți îmi rezerv a face o dare de seamă cu altă ocaziune.

Deocamdată me voiu opri a vorbi ceva despre biblioteca aflată a literatului român George Lazar, născut în Avrig la 1779 și îngropat acolo 1823. Dênd cu socoteala, că trebe se fi rămas ceva din cărțile și scrisorile lui George Lazar în aceasta comună, mi s’a făcut descoperire din partea administratorului protopresbiteral de atunci Vasiliu Maxim, că există

*) Veȳi articolul începătoriu de astăȳi.

atari cărți și scrisori rămase după Lazar, și că aceste cărți se află în păstrare la dênsul; cu ocaziunea ȳi- nerei adunării generale a despărțemêntului III al aso- ciațiunii Transilvane ȳinute în Avrig în 1884 mi-am făcut o consemnare despre aceste cărți și mai târȳiu cu buna înțelegere mi le-am procurat prin cumpărare.

Adevărat, că puține din aceste cărți anticuariate au vre-o valoare mai însemnată, ele însă au un preț de afecțiune mai ales astăȳi, când în regatul României discipulii și adoratorii lui Lazar, voinđ a eternisa nu- mele lui îi ridicară de curênd o statuă în Bucuresci. Mai pre toate cărțile rămase după Lazar este scris cu mână proprie numele lui cu litere latinesci fru- moase, iară ici colea se află prin cărți notițe și în- semnări de pe timpul acela, scrise de mână lui.

Este frumos monumentul ridicat în Bucuresci pen- tru George Lazar și face onoare tuturor discipulilor lui față de dascălul lor mult meritat. Însê eu așa ȳin, că posteritatea și tinerimea mai mult se impresio- nează de o trăsătură de peană cu mână lui Lazar, decât de o statuă de marmoră eșită din fantasia unui artist, care poate nu conține nimic genuin și auten- tic din trăsăturile feții sêrbătoritului dascăl. Deci ȳin mult la aceia și cred, că cu mine vor consimȳi toți, că bibliotecii rămase după Lazar se cuvine un loc de frunte în una din bibliotecile vre-unui institut ro- mânesc mai însemnat. Eu nu sunt în stare a pro- pune, unde ar fi locul cel mai convenabil pentru aceasta

bibliotecă, de aceea mărginindu-me a face aceasta cunoscut, las această întrebare deschisă pentru ceice se vor interesa dimpreună cu mine de soarta acestei biblioteci. Între cărțile rămase după George Lazar se află și mai multe manuscrise. Trecênd preste unele manuscrise, cari conțin studii de școală ale lui Lazar, me opresc a vorbi despre unele manu- scrise vechi, legate într-o carte din ale cărei table de lemn groase legate în piele, una este întregă, ear ceeal- tă de jumătate. Pelea în locul, unde se ȳin scoarțele a dispărut și a rămas numai pânza groasă de cânepă și aceasta foarte stricată de vechimea timpului. Aceste manuscrise de conținut mai ales religios mi-au atras mai mult atențiunea dela prima vedere a lor, nu numai prin vechimea cărții, ce se arată în afară, dar mai ales prin o limbă arhaică. Hârtia și scrisoarea acestor manuscrise se par a fi aceleași afară de 3 foi din urmă. Colecțiunea întregă a acestor manuscrise cu litere cirilice mêrunte, cu inițiale mari este numerisată jos cu litere, după foi în continuitate preste toate manu- scrisele, afară de 3 foi din urmă; care formează un ce particulat. În scrisoarea cuvîntele în cele mai multe locuri nu sunt despărțite. Dintre foi lipsesc la început nouê și în alt loc alte trei. Cele rămase sunt 84. Hârtia acestui codice, care după cum califică domnul Hășdău, *) atari colecțiuni de manuscrise după însuși-

*) Cuvinte din bêtărâni, Tom. II prefacia § 14.

Revista politică.

Pregătirile pentru un eventual resbel se continuă în toate statele, asigurărilor de pace din partea cercurilor diplomatice nu li se dă nici un creșment. Am accentuat, că deputatul Mauthner a adresat ministrului Taaffe o interpelare, cerând deslușiri asupra convocării delegațiilor. În absența ministrului president a răspuns ministrul fără portofoliu Ziemiakowski, că relațiile Austro-Ungariei cu toate puterile sunt absolut satisfăcătoare, și cu toată incertitudinea, ce apasă asupra Europei, aceste raporturi nu s'au schimbat de loc, ministrul are firmă speranță, că menținerea păcii e sigură, și toate guvernele lucră în aceasta direcțiune. Măsurile militare, ce se iau astăzi, și convocarea delegațiilor nu sunt simptome de resboiu.

Față de aceste declarații de pace foile unguresci din capitală au adus o telegramă senzațională datată din Viena, că în cercurile militare de acolo, rășbelul cu Rusia se privește ca inevitabil, pentru aceea s'ar fi luat dispozițiuni pentru fortificarea capitalei Budapesta, și spre acest scop 4 ingineri s'ar fi și transferat la Budapesta. Încât este adevărată aceasta scire, aceasta o vor ști mai bine foile, cari o a dat publicității.

Abdicarea ministrului de finanțe Szapáry astăzi se poate privi ca fapt împlinit și retragerea densusului va urma după câteva zile. În legătură cu aceasta retragere a dlui ministru Szapáry, se dice, că interimal se va concrede conducerea acestui ministeriu ministrului de comunicațiuni G. Baross, ear de secretariu de stat se va denumi A. Wekerle, un bărbat de bun renume pe acest teren.

Organisarea gloatelor se face cu multă energie. O ordinațiune mai nouă a ministrului de honveđi, dispune conscrierea tuturor oficerilor rezervisti, liberi de obligămētul militar ordinar, precum și însinuarea a tuturor, cari prin aplicarea și inteligența lor se simt chemați pentru aceste posturi. Nu scim, ce serviciu vor face gloatele în timp de resbel patriei, dar cumcă aceasta instituțiune se poate desvolta ca un aparat de spionagiu în mâna guvernului pentru naționalități, se cam poate conchide de pe acum.

Regularea cestiunei bulgare la Constantinopol până astăzi e nesigură. Desbaterile decurg încet și în formă de tot secretă. În Sofia s'a ridicat băneli și asupra candidatului, principelui de Leuchtenberg. Acesta adevă, după cum se scie, este aproape înrudit cu Țarul și astfel în înțelesul tractatului din Berlin, care interdice alegerea unui principe, ce ar fi în legături familiari cu vre o dinastie, nici nu poate veni în combinațiune, și în vederea acestei împrejurări, ear se ivesce candidatura principelui de Koburg.

Iubileul de 70 de ani al dlui ministru August Trefort.

În Nr. precedent am luat pe scurt notiță despre aceasta aniversară a dlui ministru de culte și instituțiune publică.

Pentru naționalitățile din Ungaria și special pentru noi românii gr. or. dl ministru Trefort va rămâne pentru toți timpii o persoană marcată în istoria noastră națională și bisericească. Nici sub absolutismul cel mai încarnat nu ne am putea închipui o procedere mai distrugătoare pentru desvol-

noastră intelectuală și bisericească, de cât cum o a practisat'o, o practisează și ne promite, că o va practisa și în viitor dl ministru Trefort.

A înregistra act de act dispozițiunile dlui ministru în aceasta direcțiune ar însemna a resuscita durerile, ce ne apasă cu toată tăria.

Din vorbirea, ce o a ținut dl ministru drept răspuns la gratularea corpului didactic din Budapesta, e evident, că d-sa află de bine a nu între lăsa nici de astădată ocașiunea, a ne pune în vedere, că încă nu și a terminat opera distrugătoare și avem se ne acceptăm în viitoriu la măsuri și mai drastice.

Pe dl ministru Trefort se vede, că nu-l alterează în realizarea programului seu distrugătoriu al desvoltării naționalităților nici situațiunea politică grea, în care se află astăzi patria noastră și află de consult a mai întărita spiritele prin astfelu de enunțaiuni.

În cele următoare publicăm aceasta vorbire a dlui ministru, ca un specimen de șovinism, ce se profesează chiar prin un ministru de culte, ear analizarea ei și penetrarea în întreg programul cultural al dlui ministru o lăsăm deastădată cetitorilor nostri. Iată ce dice:

Onoraților domni! Nu e ceva îmbucurătoriu, dacă omul e de 70 de ani, sum însă convins, că gratulările Dvoastre purced din inimă curată, și astfelu le primesc cu mulțămire. Deși sum de 70 de ani, însă pentru aceea încă nu despez. Sunt oameni, cari numai în plăceri trăesc, dar nu lucră, acestia se urcă cu viața. Eu încă am avut plăceri, dar am și lucrat, pentru că la mine viața de viață încă nu s'a manifestat. Nu m'am urit de viață și mai vreu, ca să lucră câțva timp poate spre năcăzul inimicilor, da, spre bucuria amicilor, între cari ve număr și pe Dvoastră. (Să trăiască.) Cu mai multe ocașiuni m'am exprimat, că vreau să-mi țin pozițiunea încă, pentru că mai trebuie executate unele lucruri cu deosebire în ceea ce privește învățământul poporal. Sunt oameni, cari susțin, că sunt epoce, în cari cultura a ajuns la gradul cel mai înalt fără instrucțiunea poporală, astăzi însă, când pe lângă instituțiunile democratice în viața politică și poporul are înfruntare, instrucțiunea poporală are o însemnătate foarte mare.

Ungaria este între împregiurări de tot curioase. Statul nostru e stat unguresc, și atare trebuie să fie. (Să trăiască.) Sau nu va fi, sau va fi maghiar. Acesta trebuie să rămână stat maghiar, și instrucțiunea poporală e un factor de cea mai mare importanță pentru interesele maghiare. (Aprobări.) Așadară tocmai pentru că elementul maghiar nu e așa număr, trebuie să ne silim a-i câștiga inteligență și cultură, pentru că 10,000 de oameni, cari au inteligență, cultură, avere, sănătate și vivacitate, mai mult cumpănesc în viața socială ca 100,000 de oameni, cari nu dispun de aceste însușiri. (Aprobări.)

Eu pun un pond foarte mare pe instrucțiunea poporală, dar soarta instrucțiunei depinde dela oameni. Visitând mai multe părți ale țerei am esperiat, că dispunem de foarte buni învățători, cari sunt apți a-și cunoaște însemnătatea misiunei, ce o au și și lucră în această direcțiune. Vorbind însă sincer, sunt și atari învățători, încât mai bine ar fi să se închidă astfelu de scoli, într'atâta nu corăspund chie-mărei lor. Nu voiesc a me slobođi în detaluri, scii Dvoastră din ce felu de institute es buni, și din cari es rēi învățători. Aș afla de necesar, ca preparandiile de stat, să se organizeze astfel, ca să avem drept a pretinde, — și încă drept nu numai legal, dar și moral — ca și alții se-și organizeze institutele precum sunt organizate ale noastre.

Cu deosebire pun un pond mare pe instrucțiunea și cultivarea femeilor, pentru că, dacă vrem să avem o socie-

tate cultă, trebuie să cultivăm pe femei. Eu singur acestea probleme nu le pot esecuta, dacă nu-mi vor da mână de ajutoriu, cu deosebire aceia, cari funcționează la atari institute, de spriginul acestora am trebuință, și atunci succesiul e sigur.

E drept, starea financiară nu e prea favorabilă, dar pentru ce? Pentru că nici starea economică nu e favorabilă și dacă această se va îndrepta sigur, că și starea financiară va fi mai bună. Până când va trebui să rămânem în cadru, în care suntem astăzi — vre-o 2—3 ani — dacă nu putem lucră în mod estensiv, să lucrăm în mod intensiv. (Să trăiască.)

Correspondențe particulare

ale „Telegrafului Român.”

Alba-Iulia, 26 Ianuar, 1887. Nu mai suferă nici o îndoială, că ađi și contrarii neamului nostru sunt convingși, că tristă și așa dîcînd, posomorită este soarta noastră a românilor în toate direcțiunile.

Ne plângem mereu publice și pe cale privată asupra acestei situațiuni, am constatat relele cu toptanul, dar una nu o am constatat și aceasta este și rămâne nepăsarea noastră.

O mulțime de oameni sunt la noi, cari trăesc curat numai pentru ei și pentru satisfacerea ambițiunilor lor personali, fără ca în schimb să presteze pentru binele și pentru jertfele, ce le dă lor poporul român, vre-un serviciu de dai doamne.

Aceia, cari nu s'au convins până acuma despre acest rău, a cărui delăturare este o imperioasă necesitate, poftescă și să convingă din datele, ce ne stau ađi la dispoziție din un raport făcut de inspectorul regiu al comitatului Albei inferioare către comitetul administrativ al acelu comitat.

Pe teritoriul comitatului Albei inferioare în anul trecut scolar au fost obligați a cerceta școala de toate zilele 26.151 de scolar, dintre cari 19.927 români.

Dintre aceștia sunt greco-orientali 10.954, ear greco-catolici 8973.

În întreg comitatul va să dîcă au fost obligați a cerceta școala confesională greco-orientală 10.954 de elevi și eleve, dar după raportul aceluiași inspector în realitate au cercetat numai 5236 sau exprimat în percente 47.8%.

Aceasta e starea faptică a lucrului, că din 100 numai 47 vor vedă lumină, ear 53 au să fie osândiți la robia întunerecului în loc de robia iobăgiei din trecut.

Ne doare inima, când trebuie să constatăm aceasta împregiurare tristă în un comitat locuit partea cea mai mare de români, cari ori și cum ar merita o îngrijire mai bună din partea celor chemați să-i chivernisească și să le deschidă ochii minții și ai inimei.

Începînd de la Sibiu — până la Abrud, avem 5 protopresbiteri români gr. ortodoci, în al căror cerc de activitate se află aceste comune.

Nu vom învinovăți pe nici unul — dar vom constata cu bucurie, că în cercul Sibiiului, Seliștei, Mercurei, Sebeșului și Abrudului, se pune mare pond pe școală și și mai mare pond pe învățători, stau cu ei în corespondințe și i aședă stabil în unele s'au altele comune.

Nu tot asemenea stă lucrul în protopresbiteratul Albei-Iulia — unde din 36 de comune 11 comune nu au școale, de loc după cum se vede din citatul raport, și aceasta după o fericită domnie a actualului protopop de 20 de ani.

rile lui se poate grupa în categoria de *codex miscellaneus*, este format cuart mic, groasă, mai mult aspră decât netedă de coloare albă-gălbue, afumată și înroșită ici coala prin vicisitudinile timpului. Marca fabricii de hârtie, ce se distinge bine pe unele foi la partea, unde sunt prinse de legătură este coroana, pe unele foi este o coroană mai mare și mai resfirată și pe alte foi este altă coroană mai adunată și mai simplă, mai este și a 3-a și a 4-tra figură a fabricii pe unele foi — adevă o figură, care seamănă cu desennul unui parisol sau parapleu — și altă figură, ce reprezintă o stea cu semilună. Cele 3 foi din urmă se deosebesc în toată privința de celelalte părți ale acestui codice.

Hârtia deși mai peloasă este mai fină și mai lucie, strălucitoare așa, că la prima vedere face impresiune de pergament. Scrisoarea nu este *per estensum* ca în cealaltă parte, ci în două coloane, adevă în o coloană textul slavean, în a doua coloană paralel același text și limbă română. Scrisoarea însăși este mai frumoasă și mai regulată.

Părțile acestui codice sunt următoarele:

I. Canonul din Joia Paștilor, în care ici coala sunt stihuri și în limbă slavonă; îndeosebi indicările de locuri și de rëndul (tipic) bisericesc sunt în limba slavă. Această parte cuprinde 18 foi.

II. Cele 10 porunci ale legii vechi și alte învățături, pe 3 foi.

III. Gromovnicul lui Iraclie împăratul, pe 9 foi.

IV. Psalmii, pe 44 foi.

V. Sentințe biblice și adevăruri din viață pe 6 foi.

VI. Învățătură despre elte lucruri, pe 3 foi ultime.

Din toate manuscrisele numărate aci ale acestui codice, vom reproduce unele părți ca probe de limbă veche românească.

Visul lui Petru.

— Poveste de iunior —

(Urmare.)

Mergînd ei așa pe drum, numai ce aud pe cineva strigînd:

— Vai de mine mor de frig? Vai de mine mor de frig!

Când se uită ei într'acolo, vîd un om îmbrăcat în nouă-deci și nouă cojoace și tot striga, că moare de frig. Dă Petru în vorbă cu el și la urmă îl ia și pe acesta cu el, acesta — vedeți — era Frigurilă. Mergînd ei mai încolo vîd un om pușcînd spre vinețiile ceriului. Se uită, dar nu vîd un pușcînd spre a pușcat. — Ce faci mēi?! — strigă Petru. — Da ia vequiu un Țintar colo deasupra nurașului celui și îl pușcau. — Dar tu, de unde și până unde? — Me duc la împăratul Roșu. N'ai veni și tu cu mine? — Bucuros, căci și așa n'am, ce face p'aici. — Și

merseră ei merseră, pânăce într'o seară ajunseră la curțile împăratului Roșu. Aci cum suiră, Petru dete de scire împăratului, precumcă a venit el și cu frații lui de cruce.

A doua zi dimineața, chemă Împăratul Roșu pe Petru înaintea sa și după ce află, că el, adevă Petru, a fost acela, care a scăpat pe împăratul Verde de mânia lui, îi dîse:

— Dacă vei împlini trei porunci, ce-ți voi da, te voi dăru cu daruri împărătesci, iară de unde nu, nu-ți va sta capul, unde e acum. Este în curtea mea o babă, care aduce apă în toată ziua dela isvorul Ținelor. Măne să mergi și tu sau un frate al teu cu ea după apă, dar așa să potrivești, ca să sosesci cel puțin odată cu ea, că de vei sosi mai târziu, îți va căde capul. Aceasta e porunca mea cea dintâi.

Petru se duse apoi la frații sei de cruce și le povesti, cum stă treaba.

— N'ai teamă frate — dîse Fugilă — și așa mi e dor de fugă, voi sări de câteva ori în colo, de câteva ori încoace și apa va fi aci.

A doua zi plecă Fugilă cu baba după apă, fiecare cu câte un ulcior în mână. Dar baba naibii mergea încet ca un melc, eară pe Fugilă nu-l prindea locul să tîndălească pe drum. Se duse dar înaintea își umplu urciul în isvor, mai ședă cât ședă și dacă vîd, că baba nu mai vine, plecă încet

În întreg comitatul sunt 92 de învățători gr. orientali, dintre cari 54 tot de ai noștri necualificați și al căror număr cade aproape tot pre tractul Albei-Iulia, deoarece aici numai învățătorul din Cetea, Alba-Iulia și Geoagiu au examen de calificare prescrip de autoritățile noastre bisericești.

Stând lucrul astfel, ei nu pot fi nici membrii ai fondului de pensii regnicolar, o împregiurare, tristă și apăsătoare pentru cei ce muncesc de ați pe mâne în voia Domnului mai mult de clacă ca din zel cătră oficiu, din iubire cătră neamul lor și din datorință față de poporul cel bântuit.

Aceasta este trista realitate a stărei învățământului în tractul Albei-Iulia — în felul său destul de binecunoscut dela Dău, — și ar fi bine ca organele noastre superioare bisericești, să pună capăt reuelui — până nu prinde a se generaliza de tot, până încă se mai găsească oameni din popor și din cler, cari nu au desperat despre un viitor mai bun și mai cu tîcnă pentru fii acestui tract.

Un preot ortodox.

Adunarea generală

a învățătorilor din protopresbiteratul Avrigului, despărțământul III al reuniunii învățătorilor gr. or. din districtul Sibiiului, ținută în 19 și 20 Decembre 1886 în Avrig.

În Nr. 131 din 11/23 Decembre 1886 al „Telegrafului Roman” s’a publicat convocarea acestei adunări cu un program bogat; și în cele următoare me voui încerca a descrie pe scurt decursul acestei adunări.

Vineri în 19 Decembre la 9 oare dimineața s’au adunat vr’o 15 învățători, cari în frunte cu președintele despărțământului, a domnului protopresbiter din loc și cu părintele Constantin Prie din Săcădate s’au dus la s. biserică, unde s’a celebrat părăstas pentru repotașii: arhiepiscopul și metropolitul Andrei bar. de Șaguna și pentru fostul administrator protopopesc al acestui tract, Vasile Macsim. Părăstasul s’a slugit de cătră dl protopop Ioan Cădea și părintele C. Prie, eară cântările funebre le-au cântat învățătorii și corul elevilor.

Cătră 10 oare președintele Ioachim Băcilă a deschis ședința prin o vorbire acomodată și numai de cât s’au început prelegerile, cari a durat până la 1 oară d. a. Prânzul îl luară membrii reuniunii din preună cu dl protopop și preoții: Prie, Calefariu și Cucu la părintele Vasile Macsim, fiul repotașului administrator protopopesc. După 2 oare se începu ear prelegerile, cari ținură până la 5 oare seara, când urmară discușiunile asupra lor.

După 6 oare seara s’a ținut o producțiune literară.

Creșdend, că nu voui vătămă modestia acelor persoane, cari s’au produs și că nu voui escita jalușie în alții, ci voui da numai expresiunea bucuriei și a plăcerii fraților învățători și a tuturor, cari au fost de față la aceea serată, voui spune pe scurt ceea ce am auzit și am vădit.

Clasa a IV, unde s’au ținut și adunarea era iluminată, în mijloc era pusă catedra, în dosul ei erau așezați elevii coristi vro 30—40. Producțiunile au început cu o cântare: „Veniți muze odată” apoi directorul școlar I. Bacilă a ținut o disertațiune despre „Educațiunea și cultura poporului”. Învățătorul I. Căcoș ținut o disertațiune despre „Lene”, învățătorul T. Dragomir despre „Beuturile spirituase și

stricăciunile, cari provin din ele.” După fiecare disertațiune corul a intonat câte o piesă în duet. Învățătorii T. Doican și T. Dragomir au cântat spre complăcerea publicului câte o cântare solo; un elev a declamat „O muere binefăcătoare” și alți trei elevi au ținut un trilog despre „Isvor”, după cari corul elevilor a intonat earăși o piesă. La aceasta serată a fost de față toți învățătorii, apoi dl protopop și mai mulți din fruntașii poporului din loc.

Fie dîs spre lauda învățătorilor disertanți și cântăreți, temele au fost bine alese și bine executate, durere numai, că n’au fost mai mult public din popor, ca să le audă, pentru că de bună seamă, judecând după entusiasmul celor ce a fost de față efectul, pentru cauza scolară nu ar fi lipsit.

A doua zi în 20 Decembre pe la 8 oare a m. s’a început prelegerile conform programului, cari ținură până cătră 2 oare d. m. Acestea au mers și mai bine ca în ziua dintăi, în sală vedurăm un număr frumos de oaspeți din poporul din loc și din jur.

Învățătorii, cari au preles în amândouă zilele au fost: S. Pușcaș, T. Doican, I. Bacilă T. Trandafir N. Giurca, G. Silca I. Căcoș și N. Sperlea, dintre cari unii au preles din mai multe obiecte; o interesare mare s’a arătat din partea învățătorilor la aceste prelegeri, cerend deslușiri la mai multe cestiuni, ceea ce ia dat totodată dlui protopop ocașiune a și cunoaște învățătorii în ceea ce privește priceperea metodelui de propunere, despre ce dînsul ș’a și arătat mulțumirea.

În urmă se încassară tacsele dela membri și se constată, că 12 membrii au lipsit dela adunare, apoi președintele închise adunarea exprimendu-și dorința ca la adunarea generală viitoare să fie întruniți toți membrii precum și preoții ca directorii școlari locali ca cu atât mai bine să se poată consulta cu toții asupra promovării instrucțiunei populare.

Un participant.

Conferința dela Ateneu a dlui A. Demetrescu.

Arta de a vorbi.

(Înceiere.)

Sunt, a dîs conferențiarul, oratori economiști în mare, cari fac abstracții de milioane cu cea mai mare înlesnire. Sunt oratori economiști așa de ingenioși încât, când grupează țifrele și se pare, că esci în escedent, pe când înnoți în deficit. Sunt oratori economiști, cari în cesticie de drum de fer, găsește, că cele mai bune sunt cele, care trec pe la moșiele lor. Despre impositul financiar susțin să se mărească fiind că n’au pămînt, dar nu vor să audă de imposit asupra dividendelor fiindcă au multe acții.

Sunt fraseologi, cari și perd timpul a studia vorbă cu vorbă, și deprind gestul uitându se în oglindă. Acestia devin plicticoși și fără interes.

Sunt apoi generalisatorii, cari iau discursurile din cărți; ei sunt cei mai periculoși, căci ei vorbesc și ear vorbesc despre lucruri, cari nu se potrivesc de loc cu țeara, despre care vorbesc.

În fine vin interruptorii. Acestia sunt de 2 feluri: unii vorbesc, alții nu vorbesc.

Cei dintăi fac mult sgomot; strigă ca fiarăle nedomesticite. Ceilalți pronunță câte o monosilabă, sau dau din mâni și din picioare, sau recurg la alte argumente foarte convingătoare, cum s’a întemplat în camera grecească. Asemenea oratori se găsește câte odată și pe strade într’o situație excepțională de indignare.

Gustul de a’și vedé discursurile publicate de țiare e foarte desvoltat la asemenea oratori de monosilabe.

nu era nicăiri. Se suie pușcașul pe un coteț și vede pe Fugilă durmind fără grije, unde îl lăsase baba. Nu se socotesce el mult, ci ia pușca o pune la ochi și pușcă căpătina de cal de sub capul lui Fugilă. Acesta sculându-se vede, că ulciorul de lângă el e gol, iar baba nu e nicăiri. Atunci înțelese el, că baba l’a înșelat. Sare deci iute sus, aleargă la isvor, umple ulciorul și, fuga copile, cătră casă. Când era baba mai la ușa curții împăratului, o ajunge Fugilă și o întrece și intră la împăratul cu apa proaspetă. Astfel dară porunca cea dintăi a împăratului Roșu era împlinită.

A doua zi veni porunca a doua, care dîcea, că Petru și cu frații lui să mănânce într’o noapte 99 cuptoare de pâne, 99 boi fripiți și se bea 99 buți de vin, că de nu va fi vai de ei. Bucuria lui Flămânda și a lui Setilă, când auziră porunca aceasta.

— Acum vine apă și la moara noastră — dîseră ei.

Seara îi duseră slugile împăratului într’o casă, care era pe o colină, dealătura curții împărătesc; în casa aceea era așezată toată pânea, boii fripiți și buțile cu vin. Îndată se și apucară de lucru. Să fi vedut nene! cum lucra Flămânda și cu Setilă.

(Va urma.)

Ei sciu de-altfelu, că nimic nu poate să ridice sau să cufunde pe un orator ca darea de seamă din țiare, de aceea ei caută totdeauna a’și vedé discursurile lor, deși n’ar merita cea mai mică atențiune.

Dar în asemenea condițiuni, cu greu își poate forma cetitorul convingerea despre valoarea oratorului.

Mergend mai departe, oratorul face mențiuni și de elocința ministrilor.

Frimul ministru trebuie să vorbească rar și puțin și să nu pronunțe cuvinte ca acestea: „am tolerat asasinat și procese scandaloase.”

Ministrului de justiție să cere se fie calm, cuviincios și să se ferească a pronunța cuvinte ca acestea: „oposiția a perdit dreptul la protecția legilor.”

Aș putea înmulți exemplele, dîce conferențiarul, dar ele sunt deja vii în mintea auditorului spre a nu simți necesitatea de a se întinde mai mult.

Dl Anghel Demetrescu sfîrșește această interesantă și spirituală conferință, recunoscend, că din toate elocințele, cea mai prețioasă este elocința parlamentară și elocința în aer liber.

Elocința parlamentară ca și cea în aer liber nu poartă totdeauna mănăși parfumate și toaletă de gală. În statele cu o viață parlamentară istorică, discursurile acestea sunt pline de o frumsețe într’adevăr clasică. În Engiltera exemple de asemenea elocință abundă. Conferențiarul cetesce câteva pasage din două discursuri ale lordului Macaulay spre a arăta frumsețea unor asemenea discursuri.

Dar asemenea discursuri sunt foarte rare chiar în Engiltera.

Mai sunt și alți oratori, cari nu sunt gustați în public, dar sunt idolatrizați de public.

Așa e marea figură a lui O’Connel oratorul Irlandei.

Cu lectura unui pasagiu din un discurs înflăcărat a lui O’Connel, dl Anghel Demetrescu termină, în aplauzele îndelungate ale publicului, conferința sa asupra artei de a vorbi.

Dl Anghel Demetrescu e foarte mult felicitat de amicii sei, cari veniseră în mare număr să l’asculte la Ateneu.

„Epoca.”

Clara.

Varietăți.

* Corespondentul nostru dela Alba-Iulia ne scrie, că la 19 l. c. se va face un bal cu mare alaiu la Aiud în favorul reuniunii pentru maghiarisarea Ardealului. Spre scopul acesta s’a constituit un comitet de vro 85 de bărbați și s’au înrolat la această întreprindere umanitară aristocrația de pre tectorii comitatului întreg în frunte cu baronul Kemény Gábor, fostul ministru. Redactorul dela „Nemzet” Visi Imre — Deputatul Ocnei Sibiiului cel cu programa cea minunată, Dr. Stefan Tisza, cu un cuvânt tot ce au ungurii mai bun în comitat și afară de comitat. Primarii orașelor din comitat — pretorii în frunte cu vice-comitele încă iau parte activă ca să asigure celei mai populare reuniuni unguresci un succes splendid. Până aci corespondentul.

Noi din parte-ne le dorim petrecere bună! și fără voie ne vine în minte proverbul românesc „satul arde, baba se peptenă” sau talmăcit și răstălmăcit: poporul din comitat geme sub greutatea poverilor, ungurii — polgării din Aiud sunt sērăciți și stau sērăci în apă, ear domni aduc banda lui Pongrăcz, ca să joace, cum se joacă la Cluș. La granițele monarhiei se așteaptă detunătura cea dintăi de pușcă, ca să se aprindă flăcările războiului și domni joacă și-și ascut pintenii în loc de săbii. *O tempora o mores.*

* (Cas de moarte.) Judele dela tribunalul de aici **Nicolau Tavaszi**, a murit ieri, adecă Miercuri noaptea, în urma unui morb greu de inimă.

* (Cholera) „Agramer Zeitung” aduce scirea, că în Eszék, ear a erupt cholera, cu o vehemență foarte mare. Într’o noapte a murit deja 4 morboși, și 11 inși s’a bolnăvit. Mai rămâne să erupă și resbelul, și atunci anul 1887 devine epocal în desastre!

* Societatea academică social-literară „România-jună” din Viena și-a ales pe anul administrativ 1886/7 următorul comitet:

President: Aurelian C. Grigorovici stud. în med. V-pres: Aurel C. Popovici stud. în med. Secretar I: Vasile Bologa stud. în phil. Secretar II: Francisc Besan stud. în forest. Cassar: Nicolae Hacman stud. în med. Controlor: Victor Roșca, stud. în med. Bbliotecar: Ilie Beu stud. în phil. Econom: Constantin Brailean stud. în forest.

În comisiunea literară: Virgil Oniț stud. în phil. George Stolojan stud. în phil., Demetriu Axente stud. în med., Valeriu Rusu stud. în phil.

În comisiunea revêdătoare: Pavel Opișca stud. în phil., Dumitru Popovici stud. în med., Isidor Bodea stud. în med.

Pentru comitet:

A. Grigorovici,
președinte.

Vasile Bologa,
secretar.

* (Și germanii germanisează) dar lumea nu le ea așa în nume de rău ca altora, căci cultura lor, prin cari stau aproape deasupra tuturor

cătră casă. Iară baba, ca toate babele, mergea încet, încet pe cale innainte așa, că pe când se întorcea Fugilă cu ulciorul plin de apă, se întâlni cu baba tocmai la jumătate calea.

— Da cei, băbușcă, n’ai mai ajuns la isvor? Uite eu me și întorc cu ulciorul plin!

— Apoi de, dragul meu, ce să fac. Eu sunt o biată bătrână, unde să me pot eu ținea cu pasul de un voinic ca tine. Eacă eu m’am și ostenit, vin-o să odichnim nițel; nu te grăbi așa tare, că pe când voi ajunge eu la isvor tu vei fi acasă. Puneți capul ici în poală, că cine scie, de când nu țî-a mai căutat nime în cap.

Se puseră deci la odichnă. Baba povestia câte minunații toate despre împăratul Roșu și despre curtea lui, iar Fugilă tot asculta până ce îl fură somnul.

Atât i-a trăbuit babei. Luă iute o căpătina de cal, ce era acolo, o puse sub capul lui Fugilă, apoi luă ulciorul lui Fugilă, lăsă pe al ei în locul lui și p’aci țî-e drumul! o luă la fuga cătră casă, iară Fugilă durmia fără grije.

Petru și cu frații lui de cruce așteptau acasă și se uitau când în când dealung drumului să vadă, când vor sosi ceia cu apa. Odată numai vădură, că vine baba cât putea de iute, iar Fugilă

popoarelor culte, face să li se treacă multe cu vederea. Dovadă, că ei germanisează, e concludul senatului universitar din Viena, care dă: „Senatul academic al universității vieneze face cunoscut tuturor autorităților academice, că numai astfel de documente, atestate, certificate și cuate se primească, respective să signeze, cari sunt compuse în limba germană sau cea latină sau sunt provădate cu o traducere germană legalizată de vre-un oficiu public s'au vre-un profesor dela universitatea vieneză.“

* (Premiu.) Ministrul comun de războiu a scris concurs pentru cel mai bun proiect, ce are să servească ca „Manual oficerilor dela proviant“ (Handbuch für Proviant-Offiziere.) Primul dintre cele 4 mai bine reușite va fi premiat cu

400 fl. eară cel din urmă cu 100 fl. Proiectul are să conștie din două părți principale. Partea primă va avea în considerare necesitățile ivite în cas de războiu, eară a doua cele în timp de pace. Celor ce voesc a se ocupa cu acest proiect, li se pune la dispoziție schița acestuia.

Concurent poate fi ori-care oficer sau funcționar militar. Editura e a autorului, care va avea a pune ministerului de războiu esemplarele de lipsă pe lângă solvire.

* (Sărbarea S. Sava celsărbesc.) „Zora“ societatea academică a tinerimei sârbesci din Viena a sărbătorit în 26 Ianuarie n. ziua repausărei fericitului arhiepiscop de odinioară Sava. Sărbarea deși a fost considerată de conventicul al slavilor, s'a mărginit pelângă reamintirea faptelor marelui ar-

chiereu și a numelui poezilor populari sârbesci Caradici și Vischujici. La festivitate au participat toate somnitatele sârbe de aici, în frunte cu atașatul Serbiei Milan Bogicevici, și metropolitul Bosniei, Cosanovici și profesorii universității: Miklosits și Jagic.

* (Datoria statului.) Comisiunea controlătoare din Viena a raportat, că la finea lunii Ianuarie datoria statului a atins suma de 411,999,701 fl. v. a. Frumoși bani!!

Loterie.

Mercuri, în 9 Februarie 1887.

Brünn: 23 82 84 79 78

[1525]

3—3

CONCURS.

Se publică întru înțelesul laudatei ordinațiuni Consistoriale din 23 Decembrie 1886, Nro 6886 B. pentru reînțregirea vacantei parohiei de clasa a III-a Mures-Cristur, cu termen de 30, de zile dela prima publicare în „Telegraful Roman“

Emolumentele sunt.

1. Sesiunea internă de 300. org. pe care se află casa parohială, șura și poartă în stare bună calculate în venit 22 fl. 50
2. Porțiune canonică 7 jugere de clasa I-ă loc aratoriu, calculat în venit . . 175 fl. —
3. Dela popor 60 merțe de cucuruz sfârmit . . . 60 fl. —
4. După fiecare fum 2 merțe de cucuruz cu tuleu 60 fl. —
5. Câte o di de lucru dela familiă socotită 60 cr. . 60 fl. —
6. Dela botezurile copiilor preste tot 6 fl. 20
7. Dela imormentări preste an 30 fl. 50
8. Slugirea sântului maslu 3 fl. —
9. La botezul Domnului 5 fl. 30
10. Cununiile cu documentele poftite 6 fl. 50
11. Cimiteriu de lângă Biserică 5 fl. 50
12. Slugirea sf. pasci 1 fl. —

Suma . . . 405 fl. 50.

Doritorii de a ocupa aceasta parohie au a-și așterne concursele lor instruite întru înțelesul regulamentului parohial sub însemnatului oficiu protopresbiteral, fiind tot odată îndatorat

sub tîmpul concursului a se presenta în parohie în vreo duminică sau sârbătoare, spre a-și arăta hărnicia pentru acest sfânt oficiu, și a face cunoscință cu poporul.

Murș Osorheiu, 13 Ianuarie, 1887.

Oficiul protopresbiteral greco-oriental în conșlegere cu comitetul parohial.

Parteniu Trombitașiu de Bethlen, protopresbiter.

40 szám. 1886.

[1526] 1—1

Árverési hirdetés.

Atulirt kiküldött végrehajtó az 1881 évi LX. t. cz. 102. § a értelmében ezenel közhírre teszi, hogy a szerdahelyi kir. járásbíróaság 1848/1886 számú végzése által a nagyszebeni „Albina“ hitelintézet, Gis e Augusztin és társai ellen 424 frt. tőke, ennek 1885 év Junius hó 6 napjától számított 6%, kamatai, és eddig összesen 37 frt. 85 kr. perköltés követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 479 frtra 50 kr-ra becsült lovak, hákok, szekerek, egy cséő gép fele és külömbféle házbutorokból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladotnak.

Mely árverésnek az 1848/1886 sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen vagyis Récsen 1887 február 17-én délelőtti 9 órája és Szerdahelytől leendő eszközölésre 1887-ik év február hó 18-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűztetik, és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron a'ul is eladotni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Szerdahelytől, 1887-ik évi Február hó 7 napján.

Maniu Visantiu,
kir. bir. végrehajtó.

A P E L !

[1524] 3—4

Cătră toți cetitorii acestei stimate foi.

Din cauza totalei desființări a filialelor mele din provincie precum și luarea în primire a unei fabrice îmi vînd toate mărfurile pentru a patra parte din valoare, adică:

Toate cu 97 cr.

97 cr. 1. Pălărie bărbătească din pîslă moale în toate colorile.	97 cr. 1. Costum împletit pentru băieți sau fetițe, constând din pantaloni și giletă.	97 cr. 1. Fustă pentru dame împletită cu vîrgi.	97 cr. 6. Stergare cu desen cadrat și tivite.
97 cr. 1. Cămașe pentru dame cu broderii, chifonul cel mai fin.	97 cr. 1. Cămașe bărbătească din chif. fin, creton sau oxford.	97 cr. 1. Păreche pantofi de casă eleganți de postav.	97 cr. 1. Cutie cu 10 basmale dif. colorii adevărate englezești.
97 cr. 6. Părechi ciorapi sadea sau vîrgați.	97 cr. 3. Păr. Ciorapi de dame calitate bună.	97 cr. 1. Ialier de eană pentru bărbăți și dame.	97 cr. 3. Șaluri din lână fină în colorii vii cu ciucuri.
97 cr. 1. Pânzătură bună albă damast sau fețe.	97 cr. 6. Servete albe sau colorate, desen de damast.	97 cr. 1. Cărpă mare pe spate pentru dame.	97 cr. 3. Părechi de ciorapi pentru carneval, din mătase-finis în toate colorile, foarte fine.
97 cr. Ismeană bărbătească mare, apărare contra frigului.	97 cr. 1. Covoraș la pat din jutte cu desen.	97 cr. 3. Batiste din mătăsă fină de Lyon în diferite colorii.	97 cr. 1. Chibritarniță cu mecanism.
97 cr. 1. Pipă, spumă artificială cu capac.	97 cr. 1. Cigaretă din spumă de mare.	97 cr. 1. Inel cu brillant, peatră imitație.	97 cr. 1. Medalion, fasonul cel mai nou cu pietre.
97 cr. 1. Eventail modern, fin colorat.	97 cr. 1. Lanț de clasornic aur artificial.	97 cr. 1. Lingură mare pentru supă, arg. brit.	97 cr. 6. Linguri de masă argint britanic adevărat din Londra.
97 cr. 1. Brășletă bogată de pietre.	97 cr. 2. Sfesnice, argint de Britania adus din Londra.	97 cr. 6. Furculițe franț. arg. de brit. adevărat din Londra.	97 cr. 1. Garitură constând din: 1 medalion, cercei, 1 inel din bronz cu smaragd și 1 păr. nasturi de manchetă.
97 cr. 12. Lingurițe, argint de britania adevărat din Londra.	97 cr. 3. Cuțite de masă argint de Britania adevărat din Londra.	97 cr. 1. Ismană de iarnă bărbătească (sist. Jäger.)	

Numai 1 fl. 10 cr.

un orologiu de părete pentru cabinet lucrat elegant, cu un regulator bun, se trage cu lanțurile, are ponduri și ornament de bronz plastic.

Espedarea se face cu rambursă; ce nu convine se schimbă sau se înapoiază banii prin:

J. H. Rabinowicz, WIEN, 3. Bezirk hintere Zolamtsstrasse Nr. 9.

Domnului Fragner, Praga!

Cred că e datoria mea a ve înștiința că de doi ani într-buîntez preparatul d-voastre balsam de viață al D-rului Rosa, care în călătiriile mele, în diferite climate, are o influință binefăcătoare. Ve rog deci a-mi trimite patru sticle mari la Semlin. Proxima mea călătorie va fi la Vidin, Giurgiu și Galați, unde balsamul Dr. Rosa 'mi e indispensabil.

Cu profund respect **Toma Turinaz.**
Conducător la societatea navigațiunii pe Dunăre, la Semlin.

Mijloc grabnic și sigur pentru boale de stomach și consecințele lor.

Conservarea sănătății

se bazează numai pe conservarea și promoțiunea unei digestiuni bune, căci aceasta este condiția fundamentală a sănătății și a unei stări corporale și spirituale. Cel mai bun medicament de casă pentru regularea misturei spre a obține o compoziție de sânge adevărat, pentru depărtarea părților sângelui stricat și rău, este mult cunoscutul și plăcutul

Balsamul de viață al Drului Rosa.

Acesta, e preparat din plantele cele mai bune și mai vindecătoare, este probat ca foarte escelente la toate boalele digestive, adică la lipsă de apetit, răgăială cu acrimă, flatuosități, vărsături, dureri de stomach, cărcei de stomach și prea îngreunarea lui cu bucate, flegmă, hemoroide, boale femești, ipohondrie, melancolie (în urma conturbațiunii digestiunii); acesta împropăștează întreaga activitate a misturei, produce sânge curat și sănătos și redă corpului bolnav puterea și sănătatea de mai înainte. În urma acestei însușiri escelente, acesta a devenit un medicament de casă sigur și probat popular, dobîndind o întindere universală.

1 sticlă 50 cruceri, o sticlă dublă 1 fl. v. a.

Mii de scrisori de recunoștință stau la dispoziție. Balsamul la cereri francate se trimite în toate direcțiile pentru plata prin mandate postale.

Pentru de a depărta falsitatea

fac pe toți băgători de seamă la aceea, că fie-care sticlă pregătită de mine după prescrierea originală.

Balsamul de viață al Drului Rosa

pe o parte e imprimată în sticlă cu firma mea și cu legala lipire a marcei (vultur cu literele „Dr. R.“ în scutul de piept) — pe partea diametral opusă însă cu decorațiuni puse una lângă alta, și prin mijlocirea unui dop de metal, pe care se află împreună marca, se astupă. Sticlele sunt învăluite în anuniurile de întreținere. Pachetarea se face în carton vinet, care e scris pe părțile longitudinale cu

„Balsamul de viață al Drului Rosa“

din farmacia „la vulturul negru“ a lui **B. Fragner, Prag Nr. 205—III**, și e în limba germană, beheimă, maghiară și franceză, ear muchile sunt provădate cu chipurile legale ale marcelor.

Ori-ce preparat lipsit bater numai în parte de vr'unul din lucrurile espuse, se se considere de fals.

În original se află: Balsamul de viață al Drului Rosa în principalul depot al fabricantului **B. Fragner,**

apotecă „la Vulturul negru“, în Praga, cornul dela Spornergasse 205—3 și în depozitele mai jos însemnate Sibiiu: Karl Müller, apotecar, W. F. Morscher, apotecar; — Cluș: Johann Wolff, apotecar, Nicolau Székely, apotecar, Adolf Valentini, apotecar; — Brașov: Eduard Kugler, apotecar; — Torda: Gabriel Wolff & Sohn, apotecar.

Toate apotecile din Austria, au în deposit acest balsam de viață.

Tot acolo se află:

Alifia de casă universală din Praga.

Mijloc sigur și probat pentru vindecarea tuturor inflamațiilor, rănilor și umflăturilor.

Aceasta se întrebuințează cu succes sigur la inflamairea, oprirea laptelui și împietrirea pieptului femeilor la înfărcarea copiilor; la abscese, umflături sanguinare, beșicute purtoase, la umflăturile anghiolilor, la așa numitul vierme la deget, la petrificațiuni, umflături de ghinduri, la perios, la umflături reumatice, inflamații cronice la glezele picioarelor, la scinteli, la asudarea picioarelor și ochiuri (bătăături), la mâni crepate, la umflături provenite din împunsătura insectelor, la răni purtoase, rac, aprinderea periosului etc.

Toate inflamațiunile, petrificațiunile și umflăturile se vindecă în timpul cel mai scurt; dacă rana are deja materie în timp scurt se vindecă după ce s'a tras toată aceea materie.

O doză mică 25 cr., una mare 35 cr.

Prevenire!

Trăgînd atențiunea, că acest mijloc de cură se înteează ad se ori și în diferite moduri, me ved obligat a face pe toți atenți, că această salifă de casă din Praga după adevăratul original nu mai e singur o producție și se adă umplută în doze galbene de metal, care pe capac are depusă marca aceasta pe lângă aceea în a scris cu negru „Alifia de casă universală“ din Praga B. Fragner, fa macia „vulturul negru“ Praga Nr. 205—V în limba germană și beomă. — Dosele se i vâlăuie în hartie roșe, care arată întrebuințarea (în 9 limbi) și e provădată în cartă venet pe care s'afară de marca se află pe partea de deasupra imprimat Alifia de casă universală din Praga etc. în limba germană și beomă.

De cumva P. T. cumpărătorii va afla altă împichitare a dozelor de căt, care e descrisă, preparatul se se privească de fals și se se retrimită.

Balsam de auș.

Cunoscut ca mijlocul cel mai nimerit și mai eficace pentru vindecarea aușului greu și dobîndirea aușului perdut de tot.

O sticlă 1 fl. v. a.

[1527] 1—20